

Bildande av Magsjöbergets naturreservat i Strängnäs kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser har markerats i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordning (1998:1 252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Magsjöbergets naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Magsjöberget
Naturvårdsregister ID	1011910
Kommun	Strängnäs
Församling/socken	Åker- Länna
Lägesbeskrivning	Vid Östra Magsjön. Ca 4 km sydväst om Kalkbro naturreservat längs enskild väg.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturgeografisk region	Mälarmården
Areal	130 ha varav 76 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Del av Strängnäs Åker 9:1 (Åkers kronopark AB)
Förvaltare	Länsstyrelsen
Nyttjanderätter/servitut	Befintlig ledning som ägs av Vattenfall, ledningsrätt saknas.

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla den biologisk mångfalden och att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Områdets gamla brandpräglade tallskog med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov återställas. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området, såsom gamla grova barrträd och död ved ska upprätthållas. Syftet är även att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Syftet ska vidare nås genom att skogen delvis lämnas orörd för att utvecklas genom intern dynamik och delvis genom naturvårdsbränningar som störningsfaktor. Om brand inte är möjligt ska skogen skötas med brandliknande åtgärder så som tillskapande av död ved, plockhuggning och viss röjning för att förhindra att skogen sluter sig. Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla anordningar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad
4. anordna upplag
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna
6. avverka eller utföra skogsbruksåtgärd
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
10. kalka eller gödsla mark eller vatten

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av

väg och vägdiken i anslutning till reservatsgränsen samt för skötsel och underhåll av befintlig kraftledning.

Ovanstående föreskrifter ska inte hindra att nya jaktorn eller siktgator uppförs/röjs efter dialog med Länsstyrelsen och i enlighet med de anvisningar som Länsstyrelsen då lämnar.

Ovanstående krav på dialog gäller inte i de fall ett befintligt jaktorn flyttas till ny plats.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. anläggande och underhåll av vandringsleder och uppsättning av informationstavlor.
3. naturvårdande skötsel så som kontrollerad naturvårdsbränning, plockhuggning, friställning av träd samt tillskapande av död ved.
4. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar, med undantag för döda grenar som ved till mindre brasa
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär, matsvamp och blomplockning för eget behov är dock tillåtet
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på ett sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

1. anordna lägerverksamhet
2. anordna tävlingar

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § MB medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet.

Fisket är inte reglerat inom den del av Östra Magsjön som ingår i naturreservatet.

Skäl för länsstyrelsens beslut

Beskrivning av området

Naturreservatet ligger i ett område med ett antal befintliga och blivande reservat, vilka kan utgöra spridningsområden för arter som kräver tillgång på gammal, brandpåverkad skog och död ved. I den länsvisa skogsstrategin ligger området inom värdetrakten Mälarmårdens barrskogar där tallen är dominerande i stora delar. Mälarmården är en bergsrygg där det bedrivs skogsbruk men där det ändå finns naturskogsartade delar och stora hållmarksområden med tall. Målet är att tillämpa bränning eller andra skötselmetoder i de skyddade områdena för att gynna ett stort antal arter som är beroende av brand.

Naturvärdena består i gammal brandpräglad tallskog med naturskogsliknande barrskog i branterna ner mot Östra Magsjön. Den mest exklusiva gammelskogen är en naturskogsliknande tallskog centralt och österut längs sjökanten och där de äldsta träden har nått en ålder av ca 300 år. Skogen är reslig och luckig med spår från tidigare bränder som framträder tydligt på en del tallar i form av brandljud. Centralt och västerut breder en högväxt naturskogsliknande barrblandskog med riktigt gamla granar, aspar och rikligt med död ved ut sig. Området är mycket blockigt och kuperat, bitvis brant. Skägglavar av olika arter finns rikligt inom hela reservatet. Längre söderut finns gammal tallskog på mycket mager mark.

En lång rad ovanliga arter har hittats i området med de högsta koncentrationer i de västra brantpartierna. Arter som särskilt bör nämnas är den rödlistade vecktikan som är knuten till gamla asplågor. Savsugningsspår från tretåig hackspett har noterats. Centralt i området finns ett avsnitt som karaktäriseras av den kalkrika berggrunden. Här finns många spår av historisk mänsklig aktivitet i form av kalkbrott, gruvhål, kolbottnar och kolarkojor. Markfloran återspeglar den kalkrika berggrunden och här återfinns bland annat tibast, sårläka, trolldruva och grov baronmossa som alla indikerar ett rikare jordlager.

Östra Magsjön är en näringsfattig sjö med klart vatten och en karaktäristisk vegetation av bland annat notblomster och braxengräs.

Hela naturreservatet ligger inom ett område utpekat som riksintresse för friluftsliv. Östra Magsjön med omgivning är ett värdefullt område för det rörliga friluftslivet, bland annat för fiskare, vandrare, paddlare och skridskoåkare.

Förutsättningarna för att värdena ska bevaras och utvecklas är att området fräntas skogsbruk och att delar av reservatet sköts med naturvårdsbränning eller brandliknande åtgärder.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Reservatsbildningen

Den tidigare ägaren av fastigheten, ASSI Domän AB, registrerade en nyckelbiotop i norra delen av området under slutet av 1990-talet. I samband med att ASSI Domän AB avsåg att avyttra hela fastigheten, Åkers Kronopark, år 1999, togs underhandskontakt med dåvarande Skogsvårdsstyrelsen för att avsätta ett antal av nyckelbiotoperna som biotopskyddsområden. Vid fältinventering visade det sig att området vid Magsjöberget hade så höga naturvärden över stor areal att biotopskyddsinstrumentet inte var lämpligt som skyddsform. Ärendet överlämnades därför till Länsstyrelsen våren år 2000, och i försäljningsprospektet framgick området som ett planerat naturreservat. Detsamma gällde fyra andra områden inom Kronoparken.

Länsstyrelsen, tillsammans med Skogsstyrelsen och den nye ägaren Åkers AB enades om ett gemensamt projekt för att dels utreda noggrannare de reservatsplaner som fanns, dels utreda ansvarsfördelningen mellan staten och ägaren i ett stort skogslandskap. Arbetet ledde fram till en ny Grön skogsbruksplan och en landskapsinventering av naturvärden och pågick fram till år 2004. Under år 2009 inleddes värdering och förhandling för de fem planerade naturreservat på fastigheten, och under år 2010 undertecknades överenskommelser om inträngsersättningar för samtliga av dessa områden, varav Magsjöberget var ett.

Under vintern år 2010 genomförde Lantmäteriet mätarbeten och markering av gränser, som sedan under vintern år 2012/2013 röjdes och målades genom Länsstyrelsens försorg.

I arbetet med att ta fram *Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012-2022* framkom Magsjöberget som ett område aktuellt för naturvårdsbränning.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 27 maj 2016 på remiss till Naturvårdsverket. Den 10 juni inkom Naturvårdsverket med yttrande i ärendet där de tillstyrker beslutet om naturreservatet. De skriver i sitt yttrande att de gärna ser att B-föreskrifterna kompletteras med en föreskriftskarta. I syftet för reservatet finns följande "Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet". Länsstyrelsen bedömer att en föreskriftskarta blir motsägelsefull och därmed inte behövs.

Förslaget till beslut sändes den 22 juni 2016 på remiss till sakägare och andra berörda. Yttranden har inkommit till Länsstyrelsen från Strängnäs kommun, Skogsstyrelsen, SGU, Jägareförbundet och Sörmlandsentomologerna där ingen har något att erinra mot det framlagda förslaget till beslut och skötselplan.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § MB bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § MB.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § MB prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

BESLUT

Datum

2016-08-25

Diarienummer

511-5587-2011

7 (8)

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljödepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har miljövardsdirektör Anne-Li Fiskesjö, t.f. funktionschef Bo Westman, jurist Charlotte Scholz deltagit samt naturvårdshandläggarna Markus Forsberg och Elin Hultman, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg

Elin Hultman

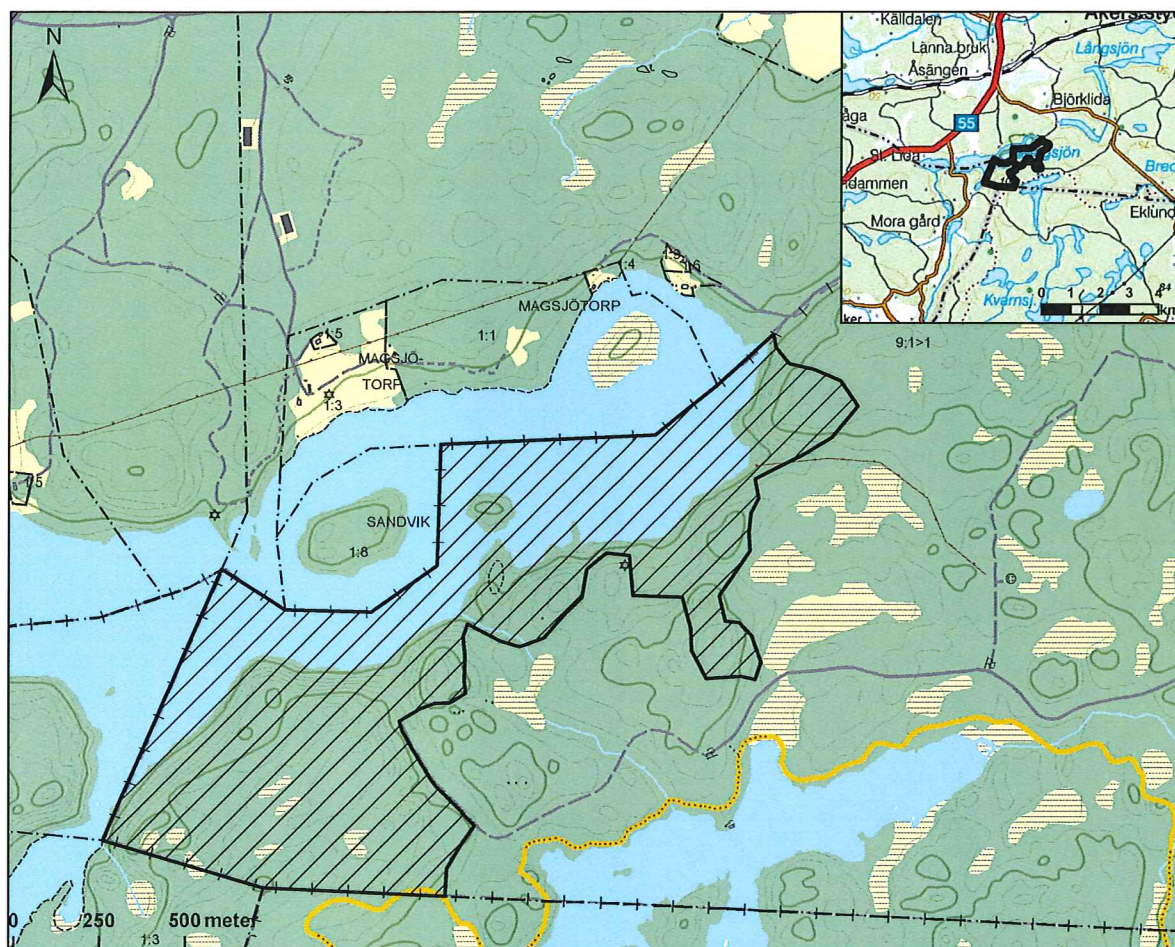
Bilagor

- 1.1 Beslutskarta
- 2 Skötselplan
- 3 Karta från Lantmäteriet
- 4 Fastighetsförteckning

Datum

Diarienummer

8 (8)

Beslutskarta

Bilaga 1
Länsstyrelsens beslut
om Magsjöbergets
naturreservat.
Dnr 511-5587-2016,
2016-08-25

 Naturreservat

 LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Länsstyrelsen Södermanland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natur- och miljöenheten
Elin Hultman
010-223 40 00

SKÖTSELPLAN

Datum
2016-08-25

Dnr
511-5587-2011

Bilaga 2

1(13)

Skötselplan för Magsjöbergets naturreservat

Foto: Länsstyrelsen

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13

Telefon
010-223 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post
sodermanland@lansstyrelsen.se

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98
838 73 FRÖSÖN

Internet
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Naturreservatet är 130 ha stort, varav ca 85 ha är skog. Skogen består av dels mager gammal brandpräglad tallskog och dels naturskogsliknande barrskog på blockig mark i de branta sluttningarna mot Östra Magsjön. Till reservatet hör även 45 ha vatten i Östra Magsjön. Området är representativt för skogarna i denna del av Mälarmården.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 85 ha, varav 76 ha produktiv
Granskog	Ca 26 ha
Tallskog	Ca 27 ha
Barrblandskog	Ca 13 ha
Övriga skogsimpediment	Ca 9 ha
Lövblandad barrskog	Ca 5 ha
Ungskog och hyggen	Ca 4 ha
Barrsumpskog	Ca 1 ha
Våtmark	Ca 0,4 ha
Triviallövskog	Ca 0,2 ha
- Sjö	Ca 45 ha
TOTALT	130 ha

Natura 2000-arter

- Grön sköldmossa, *buxbaumia viridis*(1386)
- Fiskgjuse, *pandion haliaetus*(A094)
- Tjäder, *tetrao urogallus* (A108)

ÅGP-program

- Skalbaggar på nyligen död tall
- Skalbaggar på äldre död tallved

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

Naturgeografiska förhållanden

Området utgörs av en mosaik av skog och berg, på huvudsakligen magra sandiga moränmarker. Återkommande inslag i terrängen är bergkullar där urberget går i dagen bevuxen med gles tallskog på mager mark med låg bonitet. Urberget består av sur vulkanisk bergart ryolit, dacit m.m. huvudsakligen gnejsiga bergarter. Hällar är vanligt förekommande i hela området.

Datum

Dnr

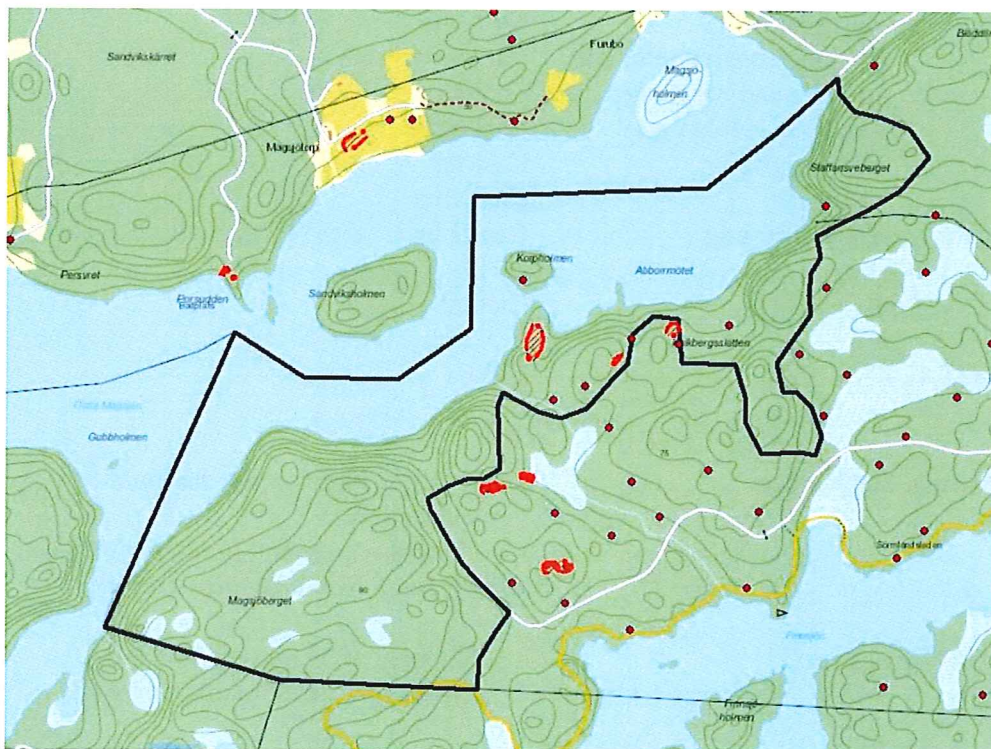
2016-08-25

511-5587-2011

Historisk och nuvarande markanvändning

Marken till Magsjöbergets naturreservat ägs av Åkers kronopark AB. Åkers kronopark försåg historiskt sett Åkers styckebruk med järnmalm och kol mellan åren 1588 och 1866 och Åkers krutbruk mellan åren 1660 och 1940. Skogen har under perioder troligtvis varit delvis hårt brukad. Vid Kalkbro som är beläget ett par kilometer nordöst om Magsjöbergets naturreservat finns en hytta från 1200-talet. Den användes i mindre skala under 200 år. Det är troligt att delar av den skog som idag är Magsjöbergets naturreservat har utnyttjats vid Kalkbro hytta och senare även vid Åkers styckebruk. Inom reservatet finns även två mindre kalkbrott och tre kolbottnar, se figur 1.

Främst söder om reservatet har det varit en omfattande verksamhet med gruvdrift både för kalk- och järnmalmsbrytning. Från 1900-talet fram till idag har modernt skogsbruk bedrivits inom mindre delar av reservatet.

Figur 1. Registrerade fornlämningar inom naturreservatet och närområdet

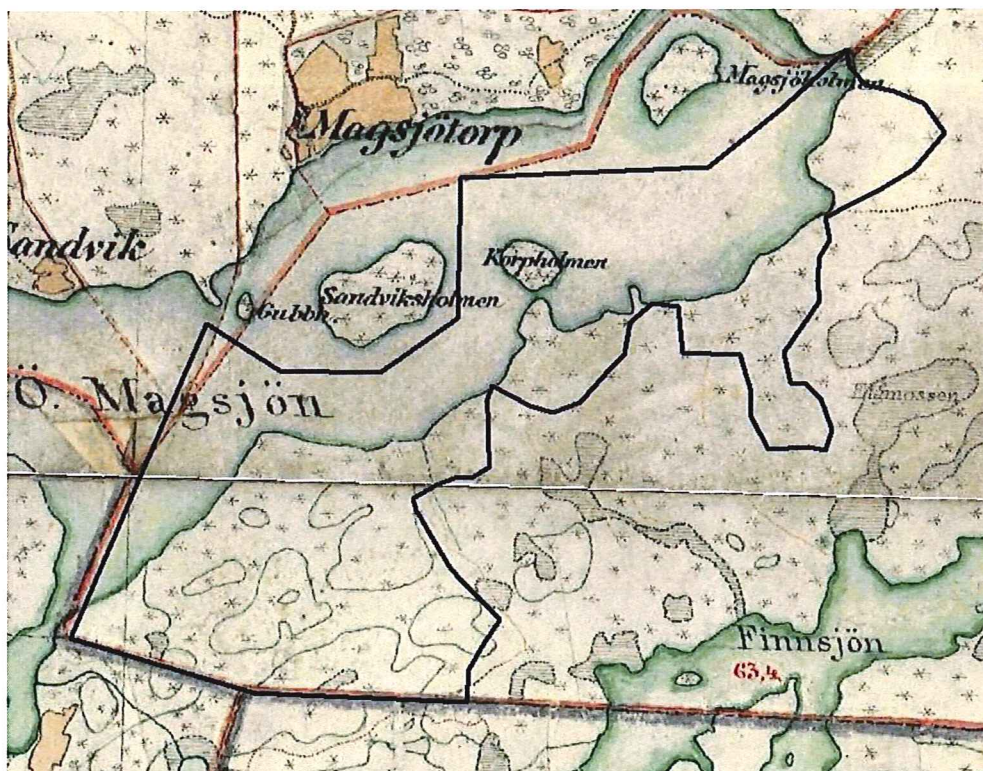
På häradskartan, figur 2, från början av 1900-talet kan man se att området liknar dagens landskap, med barrskog, någon liten våtmark och sjön Östra Magsjön.

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Figur 2. Häradskartan över Magsjöbergets naturreservat

Biologiska bevarandevärden

Områdets naturvärden skiftar från brandpräglad tallskog på höjder till grandominerad blandskog av refugietyp i branterna. Utmed branterna växer huvudsakligen gammal, olikåldrig barrskog med inslag av gammal senvuxen asp. Här återfinns ett stort antal av naturskogens signalarter och rödlistade arter, exempelvis grön sköldmossa, ullticka, vedticka och veckticka.

Skogarna i branterna är att betrakta som kontinuitetsskogar med huvudsakligen intern beståndsdynamik. Endast småskaliga (interna) störningar sker och naturvärdena är beroende av död ved som inte torkar ut i solbelysta lägen. Artgrupper som gynnas av detta tillstånd är bl.a. vissa vedsvampar, mossor och lavar. Ovanliga vedsvampar t.ex. veckticka har högt ställda krav på substrat såsom lågor av asp i "lagom" stadium av nedbrytning. Känsliga mossor kan inte konkurrera med högvuxna kärlväxter och kraftiga skogsmossor om deras växtplats exponeras. Många av de ovanliga kryptogamerna har dessutom svårt att snabbt sprida sig i landskapet vilket gör dem ytterst sårbara i den brukade skogen. I det närbelägna naturreservatet Magsjötorp finns en rik mångfald av bl.a. gelé- och skinnlavar växande på främst asp i blockpartier. Många av dessa ovanliga lavar knutna till stammar av senvuxna aspar har inte hittats i detta objekt men bör ha goda förutsättningar att kolonisera asparna på denna sida av Östra Magsjön på sikt.

Markvegetationen i området består delvis av blåbärsristyp i de lite bördigare delarna av reservatet och delvis av fattigare ristyper såsom lingon och ljung. I små begränsade delar

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

uppträder rikare vegetationstyper med högvuxna gräs samt örtflora. I kalkområden förekommer kalkgynnad flora såsom kal tallört, skogsknippört och tibast.

Inom naturreservatet finns anhopningar av död ved, främst i form av lågor men även torrträd och högstubbar. I övrigt förekommer spridda lågor i hela området. Gamla och senvuxna träd är frekvent förekommande inom stora delar, men smärre partier med yngre skog finns insprängda här och var. Andra värdefulla element i området är exempelvis block och lodväggar ofta övervuxna med mossor. I mindre sumpskogspartier växer senvuxna träd delvis stående på trädsocklar. Inom ett storblockigt parti i branten mot sjön hittas gamla träd draperade av hänglavar, främst skägglav och tagellavar. Rik hänglavsförekomst är numera en ovanlig förekomst i länet. I flera delområden växer riktigt gammal talldominerad skog, både hållmarksskog och på djupare jordlager. Aldern i dessa delar är ca 200 år med ett område norrut där de äldsta tallarna är närmare 300 år gamla.

Östra Magsjön är en oligotrof klarvattensjö med ett siktdjup kring 3,5 meter. Östra Magsjön är klassad som god ekologisk status enligt Vattendirektivet (2016 arbetsmaterial i VISS). Kvalitetsfaktorn för makrofyter (kärlväxter, storvuxna alger och mossor) har klassats till hög status, även kvalitetsfaktorn för näringsämnen har hög status. Den faktor som drar ner den sammanvägda klassningen från hög till god är växtplankton.

Inom miljömålsarbetet för Levande sjöar och vattendrag har Fiskeriverket (fisk och kräftor), Riksantikvarieämbetet (kulturmiljö) och Naturvårdsverket (naturmiljö) klassat de regionalt och nationellt mest värdefulla sötvattensmiljöerna. Östra Magsjön är klassad som regionalt värdefullt vatten för naturmiljön.

Makrofyter har inventerats år 2008 och 2010 i Östra Magsjön. I dessa inventeringar noterades totalt 53 olika arter av kärlväxter, storvuxna alger och mossor. Undervattensarter dominerar vattenvegetationen och den mest frekventa arten är hårslinga. Styvt braxengräs (Natura 2000-art) och strandsprötmossa är de arter som växer djupast i sjön, ända ner till 5 meter. Flera Natura 2000-arter finns noterade från Östra Magsjön; notblomster, nålsäv, strandranunkel, sylört, vattenpilört, och vekt braxengräs.

Analysen av Östra Magsjöns zooplanktonsamhälle från 2003 visar på artfattigdom och dominans av arter med oligotrof preferens. Frekvensen av storvuxna crustacéer (kräftdjur) är hög vilket antyder att predationstrycket från fisk är lågt. Östra Magsjön provfiskades den 28 juli 1993. Totalt fångades 6 arter, främst abborre och mört men även en del gädda.

Skyddsvärda arter

I området har en lång rad ovanliga arter hittats med koncentrationer främst i de västra brantpartierna. Arter som särskilt bör nämnas är den rödlistade vecktikan som växer med en stor fruktkropp på en gammal asplåga i branten i väster. Andra kryptogamer som noterats i området är Natura-2000-arterna blåmossa och grön sköldmossa. I det kalkpåverkade området förekommer kärlväxter som kal tallört, skogsknippört och tibast som alla gynnas av den kalkrika berggrunden.

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

I omgivningen finns det flera olika brandgynnade insektsarter som kommer kunna gynnas av kommande naturvårdsbränningar. Några brandgynnade arter är inte noterade i naturreservatet idag på grund av avsaknaden av brand.

Artnoteringar

Nedan listas arter som noterats vid fältbesök i området sommaren år 2000 samt vid ett flertal olika tillfällen efterföljande år, fram till och med våren 2016.

Tabell 1. 14 Rödlistade arter, 53 signalarter, fridlysta arter samt Natura 2000-arter som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt Länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, fridlysta arter = F enligt Artskyddsförordningen, N2000 = art som ingår i EU:s artdirektiv.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ Signalart/Fridlyst /N2000-art	Notering (förekomst)
Kärlväxter			
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	(EN)	
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	(S/F)	
Dvärghäxört	<i>Circaea alpina</i>	(S)	
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	(S)	
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	(S)	
Kal tallört	<i>Monotropa hypopitys</i>	(S)	
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	(NT/F)	
Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	(S/F)	
Loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	(VU)	
Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	(NT)	
Nästrot	<i>Neottia nidus-avis</i>	(S/F)	
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	(S)	
Rankstarr	<i>Carex elongata</i>	(S)	
Repestarr	<i>Carex loliacea</i>	(S)	
Skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	(S/F)	
Skogslind	<i>Tilia cordata</i>	(S)	
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	(S)	
Sårläka	<i>Sanicula europaea</i>	(S)	
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	(S/F)	
Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>	(S)	
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	(S)	
Mossor			
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	(S/N2000)	
Grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>	(S)	
Grön sköldmossa	<i>Buxbaumia viridis</i>	(S/F/N2000)	
Krushättemossa	<i>Ulota crispa</i>	(S)	
Kruskalkmossa	<i>Tortella tortuosa</i>	(S)	
Långfliksmossa	<i>Nowellia curvifolia</i>	(S)	
Porella	<i>Porella spp.</i>	(S)	
Stubbspretmossa	<i>Herzogiella seligeri</i>	(S)	

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Lavar

Grynig blåslav	<i>Hypogymnia farinacea</i>	(S)
----------------	-----------------------------	-----

Svampar

Bockspindling	<i>Cortinarius traganus</i>	(S)
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	(S/NT)
Dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	(S)
Fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i>	(S)
Grovticka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>	(S)
Guldkremla	<i>Russula aurea</i>	(S)
Gultoppig fingersvamp	<i>Ramaria testaceoflava</i>	(S/NT)
Hasselticka	<i>Dichomitus campestris</i>	(S)
Luddticka	<i>Onnia tomentosa</i>	(S)
Orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	(S/NT)
Rutskinn	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	(NT)
Rödgal trumpetsvamp	<i>Cantharellus lutescens</i>	(S)
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	(S)
Sotticka	<i>Xylobolus frustulatus</i>	
Svavelrisk	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	(S)
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	(S/NT)
Toppig giftspindling	<i>Cortinarius rubellus</i>	(S)
Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	(S/NT)
Veckticka	<i>Antrodia pulvinascens</i>	(S/NT)
Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>	(S)
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum concrecens</i>	(S)

Fåglar

Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	(NT//F/N2000)	Spår
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	(S/F/N2000)	Spillning
Fiskgjuse	<i>Pandion haliaetus</i>	(S/F/N2000)	Boträd

Geovetenskapliga/hydrologiska värden

Området sträcker sig från den östra delen av Östra Magsjön utmed den södra kanten av sjön ned till Magsjöberget. Stora delar utgörs av magrare tallskog på delvis bergig mark. Rena hållmarkspartier finns dessutom. Inom ett antal begränsade delar finns blockrika partier. Utmed hela området förekommer branta sluttningar ned mot Magsjön. Smärre sumpskogspartier uppträder på de flackare höjdpartierna. På åtminstone fyra platser rinner små skogsbäckar genom skogen ner i Östra Magsjön. I den centrala delen förekommer kalk i bergrunden. I denna del finns även utströmningsområden av rörligt vatten.

Datum

2016-08-25

Dnr

511-5587-2011

Kulturhistoriska värden

Inom reservatet finns tre stycken större gruvhål för järnmalsbrytning, två stycken kalkbrott, se karta figur 2, och ett antal spår av tillmakning (upphättning av berg så att det blir sprött och går att bryta) samt kolbottnar, som är rester efter de kolmilor som kolades. Dessutom syns på flera platser i anslutning till kolbottnarna rester av kolarkojor i form av dess sammanrasade skorstenar.

Värden för friluftsliv

Åkers kronopark är ett nästan 6 000 hektar stort sammanhängande skogsområde och ett mycket populärt utflyktsmål för friluftsintrösserade. Hela naturreservatet ingår i ett område som är utpekade som riksintresse för friluftsliv.

Reservatets fastlandsdel utnyttjas idag sparsamt på grund av dess anonymitet och otillgänglighet, men med information och anordnade stigar kan besökaren uppleva gammal tallskog och fascinerande skog i branterna ned mot Östra Magsjön. Även naturliga successioner och vildmarkskänsla såsom tysthet och frånvaro av urban miljö och exploatering gör reservatet i högsta grad besöksvärt.

Naturreservatets vattenområde är ett värdefullt område för det rörliga friluftslivet, bland annat för fiskare, vandrare, paddlare och skridskoåkare.

Området är relativt svårtillgängligt och nås lättast med cykel längs någon av de mindre körvägarna eller med båt via Östra Magsjön.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL**Övergripande mål**

Naturreservatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område.

För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder**Generella riktlinjer och åtgärder**

Åtgärder för arter och naturtyper som omfattas av åtgärdsprogram, fastställda av Naturvårdsverket, ska utföras i enlighet med programmet då det berör området, i den utsträckning det är förenligt med reservatsbeslutet. Området berörs av åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall, 2014–2018, och åtgärdsprogram för skalbaggar på äldre död tallved, 2014–2018.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras naturvårdsbränning.
- I andra hand, brandliknande naturvårdsåtgärder.

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Vid skötselåtgärder ska forn- och kulturlämningar särskilt beaktas. Det innebär till exempel att:

- Eventuell körning med skogsmaskin ska ske på tjälad mark eller under sådana väderförhållanden så att markskador inte uppstår.
- Enskilda lämningar får inte köras över eller belamras med ris.
- Träd ska fällas ut från lämningen för att undvika släpskador.
- Forn- och kulturlämningar ska grovrensas på kvistar och annat skogsavfall.

Skötselområde 1: Tallskog (ca 55 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består främst av olikåldrig tallskog med höga naturvärden och ett stort inslag av gamla träd av tall, gran och asp. Tallskogens struktur och sammansättning är tydligt påverkad av brand. I perioder efter bränning eller skötselåtgärder är området mer öppet och präglas av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig.

Bevarandemål

Arealen tallskog ska vara minst 55 ha. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Tallens ekologi ska vara vägledande för skötseln av hela området och naturvårdbränning prioriteras därför som åtgärd. Naturvårdsbränning ska om möjligt genomföras inom 20 år och synkroniseras i tid och rum med bränningar i denna del av Mälarmården. Naturvårdsbränning ska sedan upprepas i lämpliga intervall i samarbete med övriga bränningar i Mälarmården så att brand kontinuerligt återkommer i landskapet. Hur den i detalj ska genomföras kommer att beskrivas i en separat bränningsplan som utarbetas inför bränningen. Äldre granar, refugiemiljöer och lövträd med naturvärden, exempelvis bohål, skyddas i möjligaste mån vid brand. Om naturvårdsbränning inte går att genomföra ska åtgärder för att skapa luckor och död ved utföras. Tallar och lövträd, framför allt asp och ek, gynnas vid dessa skötselåtgärder.

Skötselområde 2: Barrnaturskog (ca 18 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs framförallt av branterna ner mot sjön bestående av gammal gran och tallskog. Bevarandevärdena består både av gammal gran som gynnas av fri utveckling och gammal tall som gynnas av naturvårdsbränning. Trädskiktet karaktäriseras av lång kontinuitet med huvudsakligen intern beståndsdynamik. Området präglas av småskaliga (interna) störningar och känsliga kryptogamer i området är beroende av död ved som inte torkat ut i solbelysta lägen. Ovanliga vedsvampar t.ex. veckticka har högt ställda krav på substrat såsom lågor i "lagom" stadium av nedbrytning.

Inom ett storblockigt parti i branten mot sjön finns gamla träd draperade av hänglavar, främst skägglav och tagellavar. I skötselområdet finns anhopningar av död ved främst i form av lågor men även torrträd och högstubbar.

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Bevarandemål

Arealen barrnatskog ska vara minst 20 ha. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Åtgärder som gynnar både naturvärden knuten till gammal gran och gammal tall genomförs. Naturvårdsbränning för att gynna tallvärden ska om möjligt genomföras inom 20 år och synkroniseras i tid och rum med bränningar i denna del av Mälarmården. Hur den i detalj ska genomföras kommer att beskrivas i en separat plan som utarbetas inför bränningen. Äldre granar, refugiemiljöer och lövträd med naturvärden, exempelvis bohål, skyddas i möjligaste mån vid brand. Om naturvårdsbränning inte går att genomföra ska åtgärder för att skapa luckor och död ved utföras. Grova barrträd och lövträd, framför allt asp, gynnas vid dessa skötselåtgärder.

Skötselområde 3: Barrnatskog med kalkpåverkan (ca 8 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet består av äldre barrblandskog med inslag av lövträd. Markvegetationen präglas framförallt av den kalkrika berggrunden vilket ger en kalkgynnad flora såsom till exempel sårläka och tibast. Ett naturvärdesträd av ek finns i centrala delen av skötselområdet.

Bevarandemål

Gammal, olikåldrig och flerskiktad barrblandskog. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt. Den kalkgynnade floran bevaras och utvecklas.

Skötselåtgärder

Skötselåtgärder som gynnar markflora och marksvampar knutna till den kalkberggrund som finns prioriteras. Punktinsatser så som röjning av yngre gran för att motverka slutenhet och friställning av grova träd genomförs.

Skötselområde 4: Barrnatskog med löv (ca 4 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet består av äldre barrblandskog med lövinslag av framförallt al och björk. Området är något mer slutet än övriga delar i naturreservatet. Flera källflöden går genom detta förhållandevis flacka skötselområdet.

Bevarandemål

Gammal, olikåldrig och flerskiktad barrblandskog. Död ved i form av stående träd och lågor i olika nedbrytningsstadier förekommer rikligt.

Skötselåtgärder

Punktinsatser så som röjning av yngre gran för att motverka slutenhet, friställning av enstaka grova träd och tillskapande av död ved genomförs.

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Skötselområde 5: Vattenområde, Östra Magsjön (ca 45 ha)*Beskrivning*

Östra Magsjön ligger inom Nyköpingsåns huvudavrinningsområde och sjöns vattenkvalitet finns dokumenterad i "Värdesjöprojektet" som värdefull natur i arbetet med miljökvalitetsmålet *Levande sjöar och vattendrag*. Sjön har idag god ekologisk status. Några av de arter som noterats i Östra Magsjön är styvt braxengräs, notblomster, nålsäv, strandranunkel, sylört, vattenpilört, och vekt braxengräs (samtliga Natura 2000-arter).

Bevarandemål

Sjön har god ekologisk status med ett rikt växt- och djurliv.

Skötselåtgärder

Inventering av sjön och därefter eventuellt framtagande av åtgärdsplan. Genomförande av åtgärder som gynnar vattenlevande organismer, t.ex. utplacering av död ved i vattnet och gynnande av lövträd i strandzonen.

Friluftsliv*Beskrivning*

Åkers kronopark är ett nästan 6 000 hektar stort sammanhängande skogsområde med flera sjöar och ett mycket populärt utflyktsmål för friluftsjälsintresserade och sportfiskare. Sörmlandsleden angränsar till naturreservatet i sydväst och planeras att dras om så att den går in i området. Området har idag inga friluftsanläggningar och Länsstyrelsen planerar att iordningsställa stigar och sätta upp informationsskyltar.

En stig kommer att anläggas genom reservatet som kommer att knyta an både till Sörmlandsleden i söder och till vägen i norr. På en av de befintliga stigarna, i norra delen av reservatet, passerar besökaren gammelskog med flera hundra år gamla tallar, en kolbotten med en ruin från en kolarkoja samt ett antal gruvhål.

Bevarandemål

Gränsmarkeringar ska vara i gott skick liksom övriga friluftsanordningar.

Skötselåtgärder

Uppsättning och underhåll av informationsskyltar. Rökning, markering och underhåll av stig. Underhåll av gränsmarkering vid behov.

Jakt och fiske

Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet. Fisket är inte reglerat inom den del av Östra Magsjön som ingår i naturreservatet.

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder enligt uppföljningsplan för respektive åtgärd. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument ska tas fram i samband med uppföljningen av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder och uppföljning bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder inom Magsjöbergets naturreservat. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Naturvårdsbränning/åtgärder som liknar brand	Inom 20 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 1 och 2	1
Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Inom 5 år, sedan vid behov	Vid lämpliga entrépunkter	1
Underhåll av gränsmarkeringar	Gränsen är markerad. Underhåll vid behov	Reservatets gränser	2
Punktinsatser t.ex. röjning av yngre gran, friställning av grova träd, skapa död ved	2017, sedan fortlöpande	Skötselområde 3 och 4	2
Skötselåtgärder som gynnar markflora och marksvampar knutna till kalkberggrund	2018, sedan vid behov	Skötselområde 3	2
Anläggning och underhåll av stig	Inom 5 år, underhåll vid behov	Genom reservatet i öst-västlig riktning	2
Genomförande av åtgärder som gynnar vattenlevande organismer, t.ex. utplacering av död ved i vattnet och gynnande av lövträd i strandzonen	Inom 10 år	Skötselområde 1-5	3
Inventering av sjö	Inom 10 år	Skötselområde 5	3
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Datum

Dnr

2016-08-25

511-5587-2011

Källförteckning

Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1950.

Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.

Lantmäteriet, 2010-11-03. *Fastighetsutredning Östra Magsjöns naturreservat*.

Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län*. 2006

Länsstyrelsen i Södermanlands län. *Zooplankton i 23 sjöar i Södermanlands län*. Rapport nr 2004:05

Länsstyrelserna. *Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012-2022*. 2012

Naturvårdsverket. *Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall, 2014-2018*. 2013

Nordiska ministerrådet. 1977. *Naturgeografisk regionindelning av Norden*. NU-serien B 1977:34.

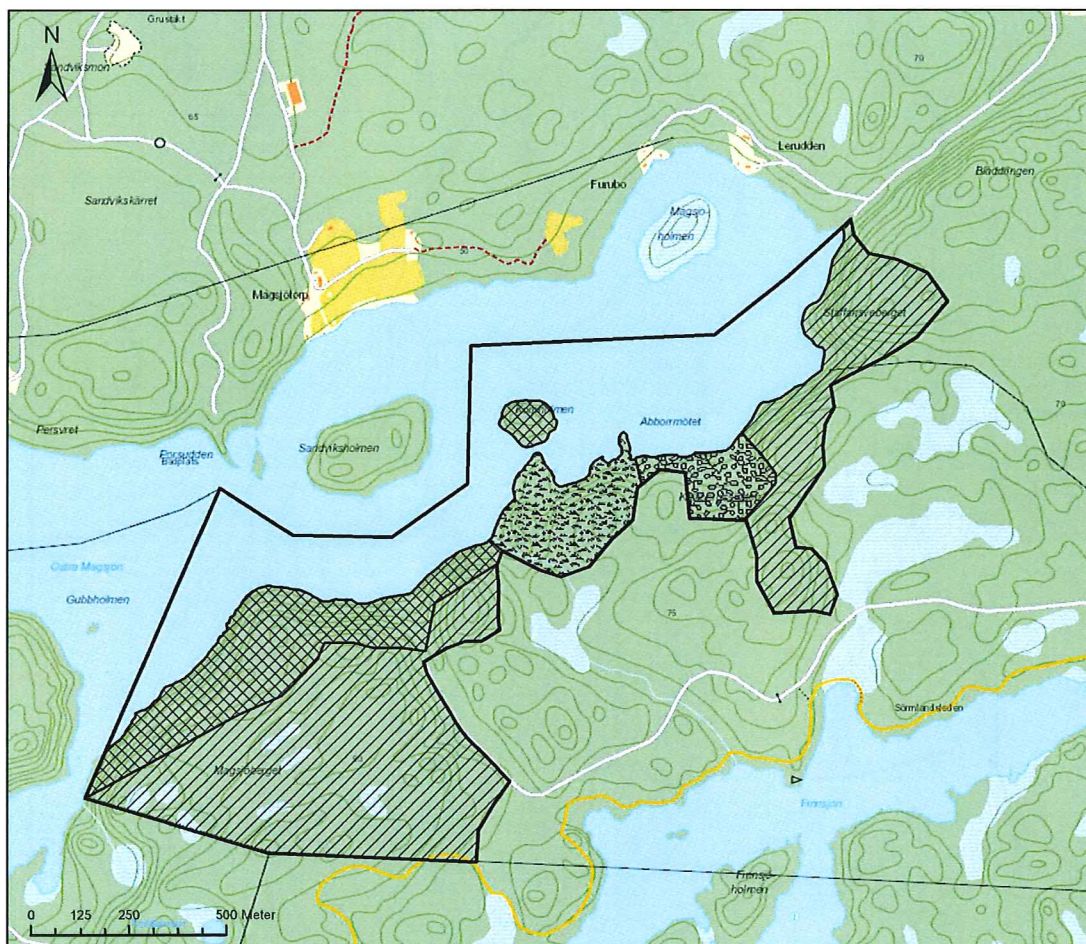
Rydberg, H. och Wanntorp, H-E. 2001. *Sörmlands flora*. Botaniska sällskapet i Stockholm.

Skogsstyrelsen. 2002. *Nyckelbiotopsinventeringen*.

Sveriges Geologiska undersökning. 1985. *Berggrundskartan*.

Bilagor

2.1. Skötselplanekarta

Skötselplanekarta

Bilaga 2.1
Länsstyrelsens beslut
om Magsjöbergets
naturreservat.
Dnr 511-5587-2016,
2016-08-25

- Naturreservat
- Skötselområde namn
- 1 Tallskog
- 2 Barrnaturskog
- 3 Barrnaturskog med kalkpåverkan
- 4 Barrnaturskog med löv
- 5 Vattenområde

Länsstyrelsen Södermanland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan